

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
The Relationship between Academic Administration of School
Administrators and School Effectiveness under Surin Primary
Educational Service Area Office 3

ณัฐกรณ์ ธาตุทอง¹ และอภิสิทธิ์ บุญยา²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Natthakon Thatthong¹ and Apisit Boonya²

Nakornratchasima College

Corresponding Author E-mail: apisit@nmc.ac.th

(Received: 10 November, 2025; Edit: 27 November, 2025; accepted: 27 November, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 341 คน ได้มาโดยอาศัยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3 ตอนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มากในลำดับที่ 1 ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ
2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาอยู่ในลำดับที่ 1
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าภาพมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก .926

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, ประสิทธิผลของสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the academic administration of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3, 2) to study school effectiveness, and 3) to examine the relationship between the academic administration of school administrators and school effectiveness. The sample consisted of 341 teachers in schools under Surin Primary Educational Service Area Office 3 in the academic year 2024, determined using Krejcie and Morgan's sampling table (1970) and selected through simple random sampling. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire comprising three sections. The index of item-objective congruence (IOC) ranged from 0.60 to 1.00, and the overall reliability coefficient of the questionnaire was 0.90. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows:

1. The overall level of academic administration of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level. The highest-ranked aspect was academic planning.
2. The overall level of school effectiveness was at a high level. The highest-ranked aspect was the ability to solve internal school problems.
3. The relationship between academic administration of school administrators and school effectiveness under Surin Primary Educational Service Area Office 3 was found to be very high, with a correlation coefficient of 0.926.

Keywords: Academic Administration, School Effectiveness, School Administrators, Primary Educational Service Area Office

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยีและองค์ความรู้ ส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมโลก การจัดการศึกษาภายใต้บริบทดังกล่าวจึงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม โดยปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายคือการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ “การบริหารงานวิชาการ” ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล หากการบริหารงานวิชาการมีความเข้มแข็ง ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ทั้งนี้ งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (สรายุทธ สุขะ, สุขิน ม่วงมี, และนงลักษณ์ เรือนทอง, 2025; โสภพิชญ์ พรายด้สย และสุนทรี วรรณไพเราะ, 2025; Kilag & Sasan, 2023)

ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษา ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด รวมถึงความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประสิทธิภาพดังกล่าวมิได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงลำพัง แต่เป็นผลจากการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ งานวิจัยในบริบทต่าง ๆ พบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ (พรเทพพรมตา, กัญกร เอี่ยมพญา, และนิวัตต์ น้อยมณี, 2564; ชนิกา บรรจงปรุ และสุรินทร์ ภูสิงห์, 2019; เสกสันต์ รอดย้อย, 2560) นอกจากนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิผลของการดำเนินงานวิชาการ เนื่องจากเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและพัฒนการเรียนรู้ร่วมกัน (ชัชชน อินอุ่นโชติ และสรฤติ ดีปู, 2025)

ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งมีลักษณะพื้นที่ที่หลากหลายทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ การจัดการศึกษายังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น ความผันผวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การขาดแคลนทรัพยากรทางเทคโนโลยีในบางพื้นที่ และความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น งานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า ความแตกต่างของบริบทพื้นที่อาจส่งผลต่อรูปแบบและประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ รวมถึงระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา (สรายุทธ สุขะ สุชิน ม่วงมี และนงลักษณ์ เรือนทอง, 2025) ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

อนึ่งการศึกษาประเด็นนี้จำเป็นต้องอาศัยกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศภายในและการวัดประเมินผล เพื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในมิติต่าง ๆ งานวิจัยก่อนหน้าสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถส่งเสริมการพัฒนาครูและยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kilag & Sasan, 2023) อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจแตกต่างกันไปตามบริบทขององค์กรและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจำเป็นต้องมีการศึกษาเชิงลึกในพื้นที่เฉพาะ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยมุ่งหวังให้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาผู้บริหาร และการยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการที่แท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 3,315 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 341 คน ได้มาโดยอาศัยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาอย่างเหมาะสม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนตามแนวทางของมาตราส่วนลิเคิร์ตเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ตเช่นเดียวกัน เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้อย่างชัดเจนและมีความเที่ยงตรงในการวัดผล

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา รวมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) จากนั้นจึงพัฒนาแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ ก่อนปรับปรุงและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ (IOC) ซึ่งผลการพิจารณาพบว่าค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อ และคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการขอหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อนำไปใช้ในการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำหนังสือดังกล่าวเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและมีความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนดำเนินการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ให้คะแนน และลงรหัสข้อมูล ก่อนนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับ ดังนี้ การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษาใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 4 ระดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ	4.49	0.50	มาก	1
2. ด้านการจัดองค์การสนับสนุนงานวิชาการ	4.29	0.46	มาก	5
3. ด้านการจัดคนเข้าทำงานวิชาการ	4.32	0.47	มาก	4
4. ด้านการอำนวยความสะดวก/สิ่งการในงานวิชาการ	4.23	0.42	มาก	6
5. ด้านการประสานงานงานวิชาการ	4.38	0.49	มาก	3
6. ด้านการรายงานงานวิชาการ	4.20	0.40	มาก	7
7. ด้านงบประมาณงานวิชาการ	4.41	0.49	มาก	2
รวม	4.33	0.46	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มากทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ ด้านงบประมาณงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.41$) และ ด้านการประสานงานงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.38$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการรายงานงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.20$)

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ภาพรวม

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.38	0.49	มาก	3
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.35	0.48	มาก	4
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	4.41	0.49	มาก	2
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.50	0.50	มาก	1
รวม	4.41	0.49	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.41$) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.38$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.35$)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ภาพรวม

การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสิทธิผลของสถานศึกษา ()	
	Pearson Correlation	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ	.919**	สูงมาก
2. ด้านการจัดองค์การสนับสนุนงานวิชาการ	.934**	สูงมาก
3. ด้านการจัดคนเข้าทำงานวิชาการ	.937**	สูงมาก
4. ด้านการอำนวยความสะดวก/สั่งการในงานวิชาการ	.895**	สูง
5. ด้านการประสานงานงานวิชาการ	.945**	สูงมาก
6. ด้านการรายงานงานวิชาการ	.914**	สูงมาก
7. ด้านงบประมาณงานวิชาการ	.940**	สูงมาก
รวม	.926**	สูงมาก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าภาพรวม พบว่าโดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก .926 เมื่อพิจารณาการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการประสานงานงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก .945 รองลงมา คือ ด้านงบประมาณงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก .940 และด้านการจัดคนเข้าทำงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก .937 ส่วนด้านที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการอำนวยความสะดวก/สั่งการในงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง .895 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางเชิงวิชาการอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารทรัพยากรบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การติดตามประเมินผล และการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การที่ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากอาจอธิบายได้ว่าผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อกำกับ ติดตาม และส่งเสริมการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Kilag & Sasan (2023) ที่ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และการยกระดับผลลัพธ์ทางการศึกษาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการหรือภาวะผู้นำดิจิทัล ล้วนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยนุช ภาณุศุภวิมล (2026) และ สรายุทธ สุขะ และคณะ (2025) จึงอาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สามารถบูรณาการทั้งองค์ความรู้ ทักษะการบริหาร และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืนในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในปัจจุบัน

2. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีศักยภาพในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการยกระดับผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียน การพัฒนาทัศนคติที่ดี การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และการแก้ปัญหาภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีการประสานความร่วมมือและพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่มองว่าประสิทธิผลขององค์กรเกิดจากความสามารถในการบูรณาการปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ให้เกิดความสมดุลและความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เสกสันต์ รอดย้อย (2017) พรเทพ พรมตา และคณะ (2024) และ ชนิกา บรรจงปรี และสุรินทร์ ภูสิงห์ (2019) ที่ต่างชี้ให้เห็นตรงกันว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษาในทุกมิติ จึงอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการเชิงวิชาการที่เข้มแข็ง ควบคู่กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรและความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการครอบคลุมกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการ

เรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผล เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวม ทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประสิทธิผลของสถานศึกษามีได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เป็นผลจากการบริหารจัดการเชิงวิชาการที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่มองว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการและสถานศึกษาในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ โสภพิชญ์ พรายดัลล์ และสุนทรี วรรณไพเราะ (2025) และ สรายุทธ สุยะ และคณะ (2025) จึงอาจสรุปได้ว่าการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาจำเป็นต้องมุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารควบคู่กับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการบริหารงานวิชาการโดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีความเป็นอิสระในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ ภายใต้กรอบนโยบายที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิภาพของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

1.2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณด้านวิชาการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสนับสนุนการดำเนินงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3. หน่วยงานทางการศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูควบคู่กันทั้งด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ การบริหารจัดการและการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ หรือขยายขอบเขตการศึกษาไปยังระดับภูมิภาคที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของปัจจัยเชิงบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา อันจะช่วยให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.2. ควรพัฒนาแบบแผนการวิจัยโดยเพิ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้หลากหลายมากขึ้น เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสะท้อนสภาพการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลของสถานศึกษาได้รอบด้านมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและความครอบคลุมของผลการวิจัยในการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายและการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- ชนิกา บรรจงปฐุ, และสุรินทร์ ภูสิงห์. (2019). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 7(25), 301.
- ซัชชน อินอุ่นโชติ, และสรฤติ ตีปุ. (2025). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 19(1), 122–133.
- ปิยนุช ภาณุสุภิมล. (2026). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 6(1), e288877.
- พรเทพ พรมตา, กัญญกร เอี่ยมพญา, และนิวัตต์ น้อยมณี. (2024). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ฉะเชิงเทรา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 18(1), 89–98.
- สรายุทธ สุขะ, สุชิน ม่วงมี, และนงลักษณ์ เรือนทอง. (2025). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. *วารสารศิลปการจัดการ*, 9(2), 93–111.
- เสกสันต์ รอดย้อย. (2017). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].
- โสภภาพิชญ์ พรายดัสต์, และสุนทรี วรรณไพเราะ. (2025). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 7(4), 529–544.
- Kilag, O. K. T., & Sasan, J. M. (2023). Unpacking the role of instructional leadership in teacher professional development. *Advanced Qualitative Research*, 1(1), 63–73.